

Ugeskema Revolutionen

Få ro, trivsel & overskud

Karina Winther

side **55**

3 VARIERET SKOLEDAG & FAGLIG FORDYBELSE 55

- Mere end træningsopgaver 55
- PC eller pen og papir? 57
- De vælger selv 58
- Når rækkefølgen er vigtig 58
- Mange måder at vælge på 60
- Strategi til dem, der zapper 60
- Afskaf lektier – inddrag lektiecaféen 62
- Hjælp – jeg kan ikke hjælpe 63
- Bring din faglighed i spil 64
- 'Jeg vil ikke forstyrres'-kort 65
- Styr på tiden 67
- Planlægning med flere fag 68
- Hold er godt 70

side **73**

4 UNDERVISNING I FAGENE 73

- Få timer i klassen 73
- Er det farligt? 74
- Kreativiteten blomstrer hele ugen 77
- Teater uden kaos 79
- Få musik i spil 81
- Plads til spontanitet 82
- Den mundtlige dimension 84
- Udtale, betoning og begreber 84

side **89**

5 UNDERSTØTTENDE UNDERVISNING 89

- Naturlig del af Ugeskemaet 91
- Frugtbart lærer-pædagog-samarbejde 91
- Klassens tid – klassens trivsel 92
- Idekatalog 93
- Minusteater og fotosyntese 93
- Stå ved din mening 94
- Gange på fingrene 96
- Puste P og B 97
- Strandet hval 97
- Snor læringen fast 98

side **101**

- 6 BEVÆGELSE 101**
  - Fra bog til bevægelse 103
  - Bogstaver med kroppen 103
  - Hent et ord 104
  - Med gps og mobiltelefon 104
  - Walk and talk 107
  - Twister 108
  - Idræt på Ugeskemaet 110
  - Kombiner bevægelse og afslapning 111
  - Pause til hjernen 111
  - Bevægelsen tager over 112
  - Opsyn eller tilsyn? 114
  - Bevar den naturlige bevægelse 114

side **117**

- 7 RO OG KLASSELEDELSE 117**
  - Fra formidler til læringsleder 117
  - Rolig start på dagen 119
  - Ro i undervisningen 121
  - Halvt eller helt kryds 123
  - På to rækker 124
  - Frikvarter med frit valg eller 'på prøve' 124
  - Ansvarlige elever 126
  - Samarbejde for alle 130
  - Værdigheden i behold 130
  - Sproget skaber wauw-følelse 131

side **133**

- 8 TRIVSEL OG UNDERVISNINGSMILJØ 133**
  - Trivsel for alle 133
  - Positivrunder 135
  - Spot temperaturen med 'Et til fem' 137
  - Tilbage til hverdagen 138
  - På fællesskabets kant 138
  - Byd konflikter velkommen 139
  - Klassemøde 140
  - Rum giver ro 142
  - Find din plads 147
  - Ryd op 148
  - Oprydningssdag, hvor ALLE bidrager 151
  - Sæt tempoet ned og få fart på 151

side **153**

9 MÅLSTYRET UNDERVISNING OG LÆRING 153

- Målet er læring 153
- Forenkede mål – helt enkelt 154
- Niveau-skema giver overblik 157
- Fra kompetencemål til opgaver på Ugeskemaet 158
- Grund-Ugeskema 161
- Få for forståelsen i spil 161
- Samme opgave – forskellige mål 164
- Evaluerings – helt naturligt 165
- Hvad skal vi med tests? 165

side **169**

10 INDIVIDUELLE MÅL OG HANDLEPLANER – MOD NYE HØJDER 169

- Eleverne må kende målet 170
- Giv liv til drømmene 171
- Nærværende mål 171
- Landmand, tømrer eller fodboldspiller? 173
- Handleplaner, der holder 175
- Læreren som coach 177
- Et stjernemål 178
- Logbog giver læring 179
- Det bedste, de kan 182
- Tid til samtalen 182

side **185**

11 ELEVINDDRAGELSE 185

- Demokrati kræver viden 186
- Alle oplever at kunne bidrage 186
- Kombiner viden med dannelse 188
- Fodbold, rumfart eller heste 189
- Lad eleverne overtage arbejdet 189
- Klasseregler eller klasseledelse? 190
- Elevrådet 191
- Sagen i egen hånd 193
- Elever forhandler løsninger 193
- Mødes ved træet 195

side **197**

12 UNDERVISNINGSDIFFERENTIERING 197

- Løft overliggeren 198
- Differentiering på skemaet 200
- Sæt tid på 201
- Giver det mening? 201
- Kassen rammer niveauet 203
- Frihold fra stress 204
- Når det går for hurtigt 205
- Følg processen og bevar overblikket 206
- Ikke færdig med Ugeskemaet 208
- Når eleverne selv differentierer 208
- Video giver tid 209
- Differentiering nær eksamen 209

side **213**

13 INKLUSION 213

- Afskaf inklusionsbørn 213
- Belønning virker 214
- Hyperaktivitet og dvale 216
- Fra 'god' ide til impuls kontrol 218
- Motorveje i hjernen 219
- Eget kontor 223
- Opbyg relationskompetencen 225
- Føler eleven sig inkluderet? 226
- Hjælp med at træffe valg 226
- Fungerer Ugeskema for alle elever? 228

side **231**

14 FORÆLDRESAMARBEJDE 231

- Nyttig sparring med kontaktpædagogerne 232
- Forældrenes møde 232
- Ugeskema på dagsordenen 235
- Mælkelæg på programmet 237
- Forventninger til hinanden 237
- Fest, farver og fædretur 238
- Første skoledag 238
- På besøg i klassen 239
- Farvel, mor og far 239
- Professionelle relationer 241
- Hold fri, når du har fri 241
- Skole-hjem-samtale 242
- Udjævn arbejdsbyrden 243
- Fra ansvarlige forældre til ansvarlige elever 244

side **247**

15 DEN ÅBNE SKOLE 247

- Nysgerrighed og undren 248
- Undregruppe 248
- Pædagogen som guide 249
- Problem, proces, projekt 251
- Fantasifulde fremlæggelser 252
- Fokus på fremlæggelsen 253
- Erfaringer til livet 254
- Interviewopgave, der åbner verden 256
- I praktik på skolen 258
- På vej til ungdomsuddannelse 260
- Skolearbejde uden for skiven 260

side **263**

16 TRÆF UDBYTTERIGE VALG 263

- En oase med overskud på forberedelseskontoen 263
- Fælles elever – fælles ansvar 265
- Færre vikartimer 267
- Sæt tal på teamets ressourcer 268
- Begynd mødet bagfra 269
- Coachende møder og MUS 269
- Taletidsrunden 271
- Pædagogisk tjek med FILUR-VETO 272
- Evaluering og justering fører til læring 274
- Få lærer-pædagog-samarbejdet til at blomstre 275
- Helhed i hverdagen 276
- ‘After eight’-klasser 277
- Inspirerer hele vejen til gymnasiet 277
- Ud i livet 278

STIKORDSREGISTER 280

Tak

Allerførst en kæmpe tak til alle jer, der arbejder med UgeskemaRevolutionen i dagligdagen og er med til at skabe en skole med ro, trivsel og overskud. Uden jer var det ikke muligt. Det er et fantastisk privilegium for mig at få lov at træde ind i jeres skolehverdag og have dialogen med hver af jer. Jeg er virkelig glad for de mange positive tilbagemeldinger, jeg får fra lærere og pædagoger i hele landet, og selvom jeg ville elske at citere jer alle, må jeg erkende, at pladsen i bogen er for trang. Men jeg har citeret nogle af jer, så I kan være med til at give håb til de lærere og pædagoger, der står på sidelinjen og mangler det sidste puf til at turde springe ud i det.

Tak til elever, lærere, pædagoger og ledelse på Ryparken Lille Skole, som formåede at opretholde undervisningen, mens fotografer kravlede rundt for at tage de allerbedste billeder. Tak til Janne Farup, Helle Castberg Wanscher og deres skønne elever i 10. klasse på HUC, Hillerød. Og tak til Caja Sunemeier, Jonas Bøgely, Josefine Jespersen, Maria Nordtorp Mabeck og Mads Satvik Klinke for hjælpen med at få de sidste billeder i hus.

Tak til grafisk designer Mads Krabbe, som har leget med og udfoldet sine kreative ideer. En helt særlig tak til Marianne Steen Hansen for gennemlæsning og faglige input. Til sidst den allerstørste tak til Benny Winther for hjælp, sparring, støtte og opmuntring gennem hele processen.

Om forfatteren

Karina Winther er lærer, AKT-lærer og efterspurgt kursusholder.

Gennem sine mange år som folkeskolelærer har Karina udviklet og implementeret UgeskemaRevolutionen i alle sine klasser. Med op til 28 elever i klassen er det lykkedes hende at skabe et inkluderende læringsmiljø, hvor *alle* elever – også elever med særlige behov – trives og bliver så dygtige som muligt.

I 2012 holdt Karina sine første kurser på Professionshøjskolen UCC i København, og hun har siden da holdt kurser for lærere og pædagoger i hele landet – også i Grønland, på Færøerne og på de danske skoler i Tyskland.

Som AKT-lærer og konsulent vejleder Karina i at implementere UgeskemaRevolutionen, og hun har hjulpet mange lærere med at skabe en skolehverdag med overskud.

På et åbent kursus om UgeskemaRevolutionen taler jeg med en lærer. Hun har tårer i øjnene. Hendes skolehverdag er præget af alt andet end overskud. Med usikker stemme fortæller hun, at hun netop er vendt tilbage til sit arbejde efter en længere periode med stress. Hun er på nedsat tid, men føler sig allerede presset.

“Hvordan kommer jeg ovenpå igen?” spørger hun.

“Det handler blandt andet om at mindske uroen i klassen og få eleverne til at arbejde mere selvstændigt,” svarer jeg.

I løbet af kursusdagen klæder jeg hende på med en række konkrete råd. Mit håb er, at hun vil opleve en anden hverdag med mere undervisning, mindre skældud og mere tid til hver enkelt elev. Jeg ved, hvordan det føles at stå med 28 elever, som kravler på væggene eller er i hver sin ende af den faglige skala, og jeg ønsker inderligt at give hende en anden hverdag.

Nogle måneder senere skal jeg holde kursus for nogle lærere på en skole. På gangen tager en kvindelig lærer imod mig. Hun smiler, så øjnene lyser. Hun virker bekendt. Har jeg mødt hende før?

Kort efter går det op for mig, at det er den kvinde, som spurgte mig, hvordan hun skulle komme ovenpå efter sin stressperiode. Det er tydeligt, at hun har fået vendt underskud til overskud og endda haft styrke til at trække hele lærergruppen med på rejsen.

Jeg sender et stort smil retur. Sikke en forvandling. Sikke en power.

“Forandring kommer ikke, hvis vi venter på en anden person eller en anden tid. Vi er dem, vi har ventet på. Vi er den forandring, vi søger.”

Barack Obama

På et tidspunkt hørte jeg et radioprogram, hvor børneforsker Erik Sigsgaard gav udtryk for, at med en længere skoledag bliver børnenes liv mere og mere institutionaliseret og præget af mere pligt og tvang. Og jeg må give ham ret. Hvis vi fortsætter med at drive skole som hidtil, vil det være resultatet. Men sådan behøver det ikke at være. Med UgeskemaRevolutionen er det muligt at bevare elevernes naturlige nysgerrighed og lyst til at lære, og alle dine elever vil blive så dygtige, de kan.

Uanset om du er den eneste på skolen, der arbejder med Ugeskema, eller om hele din skole arbejder med principperne i UgeskemaRevolutionen, vil du få udbytte af det i din undervisning. Hvis du er den første på din skole, bliver du sikkert ikke den sidste. Det er i hvert fald, hvad jeg hører rundtomkring i landet. Ofte har en enkelt pioner slået smut med den første sten, og så har metoden bredt sig. Faktisk er der mange skoler, hvor UgeskemaRevolutionen nu er udgangspunktet for tilrettelæggelse af undervisningen. Fordi det virker.

“Vi troede ikke helt på det, men du har jo ret.” Sådan lyder det ofte i tilbagemeldingerne efter blot én måned med UgeskemaRevolutionen. Jeg får sågar meldinger om, at metoden har en mærkbar positiv effekt allerede den første dag. På UgeskemaRevolutionen.dk og Facebook kan du følge nogle af de erfaringer, andre lærere har gjort sig, og løbende blive klædt på med flere pædagogiske redskaber.

Du vil sikkert kunne genkende meget fra din hverdag undervejs i læsningen. Når en stor del ligner noget, du allerede kender, vil du opleve, at det er meget nemt at iværksætte ændringer i din dagligdag, også selvom det er første gang, du stifter bekendtskab med UgeskemaRevolutionen. Det eneste, der er anderledes, er organiseringen af undervisningen.

Måske undrer du dig over, at bogen ikke er opdelt i henholdsvis indskoling, mellemtrin og udskoling. Men i praksis giver den opdeling ikke mening, for det er faktisk det samme, du skal gøre, uanset om du underviser børn, teenagere eller dem midtmellem. Selvfølgelig er der nuanceforskelle, og dem kommer jeg ind på i løbet af bogen, men grundlæggende er der ikke meget, som ændrer sig i selve metoden.

Når du begynder at arbejde med UgeskemaRevolutionen, er det vigtigt, at du har dig selv med – begynd med det, der giver værdi for dig i din hverdag. Og byg så gradvist på ud fra det.

Siden den omfattende skolereform trådte i kraft, har der været store og gennemgribende forandringer i folkeskolen. Der er mange nye krav, og det kan måske virke uoverskueligt at finde hoved og hale i det. Mens forandringens vinde blæser, kan du måske have glæde af at huske:

**Reformer kommer oppefra
– Revolutioner kommer fra folket.**

I dette tilfælde er det os – lærere, pædagoger og skoleledere – der er folket. Det er os, der kan skabe en positiv forandring i folkeskolen til glæde for eleverne og os selv. Jeg vil gerne invitere dig til at være med.

Med denne bog ønsker jeg at give en håndsrækning til alle lærere – fra indskoling over mellemtrin til udskoling, ja faktisk helt op i gymnasiet.

Rigtig god fornøjelse!

Karina Winther

“Det havde jeg godt nok ikke regnet med,” udbryder talepædagogen og flytter sin opmærksomhed fra lærerværelsets spruttende kaffemaskine mod mig. “Jeg har lige testet Marie.”

Med hver sin dampende kop rykker vi et par skridt til siden, så de næste kan komme til. Mine tanker søger tilbage til dengang, da jeg som helt nyuddannet blev klasselærer for en livlig førsteklasse. Marie gik i klassen, men var modsat sine kammerater stille og forsagt. Der gik måneder, inden det lykkedes mig at få de første sparsomme ord ud af hende, og fra forældrene vidste jeg, at hun var kommet sent i gang med at tale. Meget sent. De første læsetests havde talt deres eget tydelige sprog. Selv for en nyuddannet dansklærer stod det klart, at alle forudsætninger for læsning blev udfyldt af tomme pladser.

“Testen er gået rigtig godt,” fortsætter talepædagogen med et smil, der strækker sig langt ud over kaffekoppens runding. “Jeg havde ikke troet, at hun nogensinde ville lære at læse.”

Selv tvivlede jeg aldrig på Marie. Min opgave var jo at lære dem alle sammen at læse, så det faldt mig slet ikke ind, at hun ikke skulle kunne lære det.

Jeg drikker min kaffe og glæder mig over, at jeg ikke vidste bedre.

1. SÅ DYGTIGE SOM MULIGT

“Et vandfalds styrke består af en masse dråber, som arbejder sammen.”

Anonym

Det er vigtigt for mig, at alle de elever, jeg møder i skolen, bevarer deres lyst til at lære, og at hver eneste af mine elever bliver så dygtige, de kan. Sådan har du det sikkert også. Der er jo ingen af os, der bliver lærere for at forhindre børns udvikling. Alle de lærere, jeg har kontakt med, har en drøm og et ønske om at gøre en forskel for deres elever.

Med skolereformen er der kommet et øget fagligt fokus. Men det betyder ikke, at du skal tilsidesætte elevens personlige og sociale udvikling. Mange faktorer spiller ind i forhold til børn og unges lyst og læring. Det er komplekst, men det behøver ikke at være kompliceret. Med UgeskemaRevolutionen bliver det simpelt for dig at leve op til alt det nye i skolereformen, og som bonus vil du få mere glade og tilfredse elever og forældre, ligesom du selv vil opleve større tilfredshed og lære at bevare dit eget overskud.

Mød eleven, hvor han er

Vi vil alle sammen rigtig gerne leve op til forventningerne om undervisningsdifferentiering og inklusion, men mange af os erfarer, at der er langt fra teori til praksis. Og i en presset hverdag kan det være svært at få tiden til at række. Med en undervisning, hvor alle elever skal lave det samme på samme tidspunkt, er det rigtig svært at lykkes med at tilgodese hver enkelt elevs behov – det er faktisk umuligt. Men jeg ved, at det kan lade sig gøre, når du underviser med UgeskemaRevolutionen.

For mig har det altid været vigtigt at skabe en kultur i klassen, hvor eleverne er sultne efter at lære. Hvor det er sejt at være dygtig og fedt at gøre sig umage. De oplever, at vi voksne har forventninger til dem. Og dét motiverer dem til at gøre deres bedste. Alle skal ikke være lige dygtige, men alle kan blive dygtige. Vores opgave er at løfte dem, så de bliver så dygtige, som de hver især kan blive.

En af forudsætningerne for, at alle elever bliver så dygtige, de kan, er, at de bliver udfordret præcis der, hvor de er i deres udvikling. Når alt hele tiden er inden for rækkevidde, er det nemmere at lære. For at lykkes med det må jeg se, møde og udfordre alle elever på deres individuelle niveau. Også de allerdygtigste elever skal op på tær. Jeg er med andre ord nødt til at differentiere undervisningen, så den passer til hver enkelt elev – både fagligt, personligt og socialt.

"Man behøver ikke engang at tænke over buzz-ordene 'differentiering' og 'inklusion', fordi det er så integreret i hinanden, og det er så sammensmeltet, at det er noget, der naturligt sker i undervisningen med UgeskemaRevolutionen."

Nicolaj Raarup-Petersen, pædagog

UgeskemaRevolutionen er en velafprøvet måde at organisere undervisningen på, hvor det bliver muligt at undervisningsdifferentiere. Du kan nemt tilpasse opgaverne på skemaet, så alle laver Ugeskema, men opgavernes sværhedsgrad og mængde er differentieret i forhold til den enkelte elev. Det giver nogle helt andre muligheder for at skabe et inkluderende læringsmiljø, hvor alle kan deltage – også elever med særlige behov. Og det viser eleverne, at du har forventninger til dem og tror på hver eneste af dem.

Tid, tid og tid

Det kræver tid at lære. Men hvis vi bare sætter mere tid på skoleskemaet uden at ændre andet, får vi ikke nødvendigvis dygtigere elever. Ud fra medierne at dømme tyder det på, at den længere skoledag mange steder resulterer i børn og unge, der er ved at blive kvalt i lærdom. Måske er det på tide, at vi ryster posen og giver vores elever en ny form for skoledag.

Ugeskemaet giver dig et fleksibelt skema, som tager udgangspunkt i det, eleverne skal lære. Du kan nemt tilpasse skemaet, så det giver mening i forhold til den enkelte elevs behov. På den måde bliver elevernes læring styrende, og det behøver ikke længere at være skoleskemaets rammer, som afgør, hvad der er praktisk muligt. Og når vi undgår, at det er alle, som skifter aktivitet på samme tidspunkt, giver vi eleverne mulighed for at fordybe sig.

Det er meget enkelt at skabe variation i undervisningen inden for Ugeskemaets rammer, og når eleverne ikke laver det samme på samme tidspunkt, frigiver det din tid. Prøv at forestille dig, hvor hurtigt dine elever ville kunne lære alt det nye, hvis du havde tid til at tale med hver enkelt af dem. Det kan blive din nye skolehverdag. Og det tager kun få uger at nå dertil.

Det mest fantastiske er, at det ikke kræver ekstra forberedelsestid – du vil meget hurtigt erfare, at det bliver nemmere at få den sparsomme tid til at række.

Ugeskema – en helt anden skole

Ved at organisere undervisningen anderledes får du tid til at følge hver enkelt elevs læreproces langt tættere. Du kan nøjes med en halv times tavleundervisning om ugen, hvor du introducerer eleverne for det nye, de skal lære. Resten af tiden arbejder klassen med Ugeskema. Det frigiver din tid til at vejlede den enkelte elev. Mange lærere – fra børnehaveklasse til 10. klasse – har fortalt mig, at de har lært nye sider af deres elever at kende, efter at de er begyndt at arbejde med Ugeskema, og at de er kommet tættere på den enkelte elev.

Du kan stadig bruge det samme undervisningsmateriale, som du bruger i dag, men det er kun nogle stykker ad gangen, som er i gang med det nye, de skal lære. Og eleverne hjælper hinanden. Det betyder, at du undgår, at alle dine elever trækker i dig på én gang, og du får tid i undervisningen til at se og møde hver enkelt der, hvor han er, og tage hånd om såvel det faglige som det personlige og sociale. Ugeskemaet kan blive din allerbedste ven, der giver dig den fleksibilitet, du måske savner i dag.

Selve Ugeskemaet er et afkrydsningsskema med alle de opgaver, eleverne skal lave i løbet af ugen. Du udfylder Ugeskemaet med opgaver og aktiviteter, der passer til det, eleverne skal lære – også aktiviteterne fra den understøttende undervisning får en naturlig plads. I løbet af ugen bestemmer eleverne selv, i hvilken rækkefølge de laver deres opgaver.

Du kan måske være bekymret for, om du mister kontrollen, når du ikke kan skue ud over en hel klasse, der på samme tidspunkt laver det samme. Det gør du selvfølgelig ikke. Mange lærere fortæller, hvordan de har fået en helt anden styring.

Den ro, der pludselig opstår i klassen, er noget af det, de fleste lærere oplever som den største forskel, når de begynder at arbejde med UgeskemaRevolutionen. Eleverne arbejder jo bare, lyder det fra lærerne. Og det giver et helt andet overskud til dig som lærer. Et overskud, som både du og dine elever får gavn af.

Nysgerrighed, lyst og motivation

Da jeg læste til lærer, gjorde det stort indtryk på mig, at det stod i vores folkeskolelov, at vi skulle bevare elevernes lyst til at lære. Det har været helt centralt for mig. Det står stadig i vores lovgivning i dag og er jo fuldstændig i tråd med det, vi ønsker som lærere. Med UgeskemaRevolutionen har eleverne stor indflydelse på undervisningen, og du vil hurtigt erfare, at udbyttet for dig er, at eleverne tager ansvar, når du inddrager dem. Medbestemmelse giver lyst og motivation. De planlægger selv deres tid, og du er løbende i dialog med den enkelte elev om sværhedsgraden og mængden af opgaver. Det er dig, der har undervisningsansvaret, og dig, der laver opgaverne til Ugeskemaet. Men derefter bestemmer eleverne selv.

Ud over selv at vælge rækkefølgen på opgaverne bestemmer de også selv, hvor de sidder – det kan være ved et gruppebord i klassen, i en sofa eller ude i fælleslokalet, afhængigt af hvad de skal lave. Det er også i orden at gå i læringscentret eller udenfor for at bevæge sig – det er nemlig også opgaver på Ugeskemaet. Eleverne bestemmer også selv, hvem de vil arbejde sammen med, medmindre du har angivet en bestemt samarbejdsmakker eller arbejdsgruppe på Ugeskemaet.

Og endelig har eleverne indflydelse på deres individuelle mål. Dem opstiller de nemlig selv – både faglige, personlige og sociale mål. Du er selvfølgelig med på sidelinjen, og som enhver anden coach stiller du spørgsmål og hjælper eleven med at lave en handleplan, så han hele tiden ved, hvilken vej han skal gå for at nå målene og få sine ønsker opfyldt.

Ved at afskaffe lektierne og lade skolearbejde foregå i skoletiden bliver det at lære ikke længere forbundet med øv, pligt og tvang. Samtidig er det også med til at mindske betydningen af elevernes sociale baggrund i forhold til faglige resultater, når alle har mulighed for at få den hjælp, de har brug for. Det nytter ikke at tage

problemerne med hjem i skoletasken. Og ved at lade lektiecafétimerne indgå i Ugeskemaet kan vi helt afskaffe lektier som begreb og i stedet gøre det attraktivt at lære. Det giver motiverede elever. Gang på gang er jeg stødt på elever, som spørger, om de virkelig behøver at pakke sammen nu. For at holde fri.

Selvom eleverne ikke har lektier for, må de gerne lave opgaver derhjemme, hvis de har lyst, og det er der mange, der har. Det er selvfølgelig stadig dit ansvar, at eleverne lærer det, de skal, men motivationen gør, at de laver langt mere end det, du ville drømme om at give dem for af lektier. Og de gør det, fordi de har lyst.

Ugeskemaet kræver, at du som udgangspunkt har tillid til, at eleverne kan en masse selv, og at de gerne vil leve op til det, du forventer af dem. Gevinsten er selvtillid og selvværd hos alle elever. Friheden motiverer dem, og det betyder, at de laver langt flere opgaver og lærer meget mere.

Faglighed og trivsel

Faglighed kan ikke stå alene. En optimal faglig udvikling forudsætter, at eleven trives – både på det personlige og sociale plan. Klassen er et socialt fællesskab, og i mine klasser er jeg altid gået op i at skabe et miljø, hvor alle trives. Det gør du sikkert også. Trivsel har en værdi i sig selv.

“Jeg har opdaget, at når man arbejder med Ugeskemaet, så lykkes alle børn i fællesskabet og bliver så dygtige, de kan.”

Marianne Steen Hansen, inklusionskoordinator/vejleder

Når vi lærer eleverne at hjælpe hinanden, skaber det et trygt miljø i klassen. De løfter hinanden og bliver glade for at gå i skole. At integrere kammerathjælp før voksenhjælp betyder, at de skal spørge hinanden, inden de spørger dig. Det øger trivselen i klassen, og det gør også eleverne dygtigere, fordi de hele tiden er aktive. Når de skal forklare noget for en kammerat, bliver stoffet tygget to gange, og de lærer dobbelt.

Det frigiver din tid, når du kan nøjes med at hjælpe dér, hvor eleverne ikke kan klare det selv. Og når du får tid til at hjælpe en elev i fred og ro, uden at nogle trækker i dig eller kalder på dig, bliver det dig, som styrer din tid. Det kan også være med til at øge din trivsel.

Variation kontra fordybelse

I folkeskolereformen står der, at skoledagen skal være varieret. Men variation i sig selv gør ikke nødvendigvis eleverne dygtigere. Indimellem afbryder vi elevernes fordybelse i vores bestræbelser på at skabe variation. For nogle elever fører det til stor frustration. Når eleverne i stedet får mulighed for at færdiggøre deres opgaver uden at blive afbrudt, kan du bevare roen.

Det er få elever, som er lige hurtige til at løse en opgave. Uro opstår, når de første er færdige. Hvad skal de ellers lave, mens de venter? Med Ugeskemaet kan de tage fat på den næste opgave, for alle ved, hvad de skal hele ugen. Det giver ro. Og det giver dygtige elever, som udnytter al arbejdstiden til at lære.

Med Ugeskemaet bestemmer eleverne selv, hvornår de tager de større og mere komplekse opgaver, og hvornår de løser mindre træningsopgaver. Og de bestemmer også selv, hvornår de laver bevægelsesopgaverne. Jeg sender for eksempel aldrig hele klassen ud på en 'lufter' på én gang, for så afbryder jeg de elever, som er fordybede. Og hvis alle 28 elever er ude at bevæge sig på samme tid, går mine lærerressourcer til spilde.

I stedet lægger jeg bevægelsesopgaver ind i Ugeskemaet som opgaver, de kan vælge, når det passer. Med et par stykker i læringscentret og nogle ude for at bevæge sig kan det nærmest føles, som om klassekvotienten bliver bragt ned.

Nogle elever trives godt med en stor grad af variation, andre har brug for mindre udsving. Når vi tænker den varierede skoledag ind i Ugeskemaets faste, tydelige og genkendelige struktur, kan hver elev skabe netop den grad af variation, han har brug for. Det betyder, at alle elever – også elever med særlige behov – får mulighed for at navigere, og de kan alle sammen få udnyttet deres potentiale fuldt ud.

Fra børnehavebarn til skoleelev

Da jeg i sin tid gik på lærerseminariet og var i praktik, undrede jeg mig ofte, når jeg hentede min søn i børnehaven. Hvordan kunne der være så meget ro? Børnehaven var fuld af glade børn, der bevægede sig rundt mellem hinanden stille og roligt. Jeg hørte aldrig pædagogerne råbe højt. De bøjede sig ned i øjenhøjde med barnet og talte sagte. Den ro var der slet ikke i skolen, hvor jeg havde min gang. Hvordan kunne det egentlig være – i skolen var børnene jo blevet ældre og var nu elever med langt flere kompetencer?

Det, jeg lagde mærke til, var, at børnene i børnehaven selv måtte vælge, hvad de ville lave. Nogle børn tumlede i puderummet, andre malede eller hørte bånd med historier. Andre igen var ude at gynge eller spille bold. De måtte endda selv vælge, hvornår de ville spise deres madpakke.

Børn har allerede masser af ressourcer, når de begynder som elever i børnehaveklassen. De har lært at mærke, hvad de har lyst til, og lært at vælge mellem forskellige muligheder. De evner er vigtige at fastholde og videreudvikle. At vælge selv giver børn en enorm følelse af frihed, samtidig med at det gør dem selvstændige og ansvarlige. På den måde skaber Ugeskema Revolutionen en god overgang mellem børnehave og skole. Mange børnehaveklasser er allerede i gang med at bruge metoden, og jeg har sågar oplevet førskolebørn bruge Ugeskema i overgangen mellem børnehave og skole.

Jeg har vejledt i mange klasser, og jeg kan se, at i de tilfælde, hvor børn kravler på væggene og hænger i gardinerne, skyldes det ofte, at barnet har svært ved at håndtere kravssituationer. Ved at indbygge et element af frivillighed bliver følelsen af pres løftet fra elevens skuldre og erstattet med lyst til alle de mange ting, han *må*. Han har selv indflydelse. Og ud over at du får ro i klassen, får du også elever, der meget tidligt lærer at tage ansvar.

"Dagen efter at jeg havde præsenteret det allerførste Ugeskema for klassen, oplevede jeg noget, som aldrig er sket før. Efter et frikvarter kom jeg ind i klassen, hvor børnene allerede var gået i gang med at arbejde! Nogle sad i grupper, andre lavede opgaver alene. Det var ret vildt at opleve."

Nadia Keinicke Hvid Bresemann, børnehaveklasseleder

Du kan indføre Ugeskema på alle klassestrin og når som helst i hele skoleforløbet, men jo tidligere du indfører det, jo længere tid har eleverne mulighed for at have glæde af det. Og jo større effekt vil du selv opleve. Du kan indføre Ugeskema allerede fra den allerførste dag i børnehaveklassen, også selvom du ikke kender dine elever endnu. Det har jeg altid gjort, for så lærer jeg hurtigere eleverne at kende og

kan fra begyndelsen tage hensyn til eleveres forskellige forudsætninger og behov. Det bliver også meget nemmere for dig at fastholde roen fra børnehaven og bevare børnenes lyst og motivation.

Fra elev til studerende

Når vi arbejder med Ugeskema, er der ikke særlig meget, eleverne *skal*. De *må* derimod rigtig meget. Og den forskel er vigtig. Det gør læringen lystbetonet og lærer eleverne at mærke efter og gøre det, der giver mening, altså indre styring. Det får de brug for resten af deres liv – ikke bare op igennem uddannelsessystemet, men også når de kommer ud på arbejdsmarkedet. Derude er der ingen, som fortæller dem, hvad de skal lave time for time. Der gælder det om selv at vurdere, hvad der giver mening. Og det gælder i livet i det hele taget. Derfor gør det en forskel, at vi lærer dem den vurdering så tidligt som muligt. På den måde undgår du også at bruge dine kræfter på at holde alle eleverne i ro og i gang.

Når klassen arbejder med Ugeskema, får eleverne allerede i en tidlig alder arbejdsrutiner med sig, som de skal bruge senere i gymnasiet eller på en anden ungdomsuddannelse. Ja, de bliver nærmest små studerende. En af mine tidligere elever fortalte en dag, hvordan hun undrede sig over, at alle hendes klassekammerater i gymnasiet knoklede til sent om aftenen, lige inden de skulle aflevere en opgave. “Vi lærte da at planlægge vores tid helt tilbage i indskoling, da vi arbejdede med Ugeskema,” fortalte hun. De opgaver, som klassekammeraterne kæmpede med, var hun for længst færdig med.

Ud over at kunne tage ansvar og selv planlægge deres tid forlader eleverne folkeskolen med skoletasken fuld af vigtige kompetencer til livet. Også til studie- og erhvervslivet, hvor noget af det, der er brug for, er nysgerrige, initiativrige mennesker, der kan sætte sig selv i gang og tænke nye, kreative og innovative tanker. Her er eleverne hjulpet godt på vej. Med Undregrupper, som tager udgangspunkt i elevernes oprigtige undren og nysgerrighed, har eleverne gennem hele skoleforløbet lært at arbejde projektorienteret og formidle ny viden på en kreativ måde uden at være bundet af at læse højt fra et stykke papir.

Undregrupper er en fantastisk måde at få pædagogens mange ressourcer i spil på, og ved at åbne skolen og få eleverne ud i det omgivende samfund får de et indblik og en viden, som løfter dem meget højt.

Udskolingselever med læring i top

Måske drømmer du om tid til at tale med hver enkelt af dine udskolingselever. At være nærværende til stede. Måske har du også flere gange måttet konstatere, at med få ugentlige timer i klassen og et stort fagligt pensum kan det være svært at frigøre tilstrækkelig tid. Sådan behøver det ikke at være. Det eneste, det kræver, er, at du organiserer din undervisning på en anden måde.

Ugeskemaet giver dig mulighed for en tættere dialog med hver enkelt elev. Det betyder, at du i løbet af kort tid får et meget dybere kendskab til hver af dem. Mange udskolingselever fortæller, at det, de virkelig ønsker sig, er nærværende voksne, der møder dem i øjenhøjde. Det får du tid og ro til. Du vil hurtigt opdage, at der ikke længere er nogen af dine elever, som kan gemme sig i mængden. De er nødt til at være aktive alle sammen. Og det betyder, at både elevernes trivsel og faglige niveau stiger.

"Jeg begyndte at lave Ugeskema i en sammenlagt 9. klasse, og det syntes eleverne faktisk var rigtig sjovt. Drengene begyndte at deltage, og deres karakterer steg i gennemsnit fra 02 og 4 til 7, og til eksamen lå de endnu højere. 16 ud af 26 elever fik 10 eller 12 til afgangsprøven."

Anja Mouritsen, udskolingslærer

Selvom dine elever ikke har arbejdet med Ugeskema tidligere i skoleforløbet, kan du sagtens indføre det i udskoling og stadig få stor effekt af det. På et tidspunkt talte jeg med en lærer, som havde indført Ugeskemaet i 9. klasse i matematik og tysk. Det havde været en meget svær klasse, fortalte hun. En måned efter indførelsen af Ugeskemaet kunne hun dårligt kende klassen, så store var forandringerne.

Jeg hører også fra udskolingslærere, som arbejder med Ugeskemaet i alle fag på hele årgangen i størstedelen af timerne. De oplever, at eleverne bliver meget motiverede og opnår en hel fantastisk selvstændighed. Med Ugeskemaet i alle fag bliver det muligt for dig at få elevernes mange forskellige kompetencer i spil, og det faglige niveau kommer helt i top.

Vikar – med indre styring

Når klassen arbejder med Ugeskema, har det den fordel for dig, at undervisningen kan fortsætte planmæssigt, selvom du er fraværende. Det giver læring, også i vikartimerne. Der er ro, og de arbejder bare.

På et tidspunkt skulle min 1. klasse have vikar, men ved en fejl dukkede vikaren ikke op. Helt som de plejede, var eleverne gået i gang med at arbejde, og der gik faktisk tre kvarter, inden de begyndte at undre sig over, at der ikke var dukket en lærer op. Det resulterede i, at en af pigerne ringede til sin mor, som foreslog, at hun tog en veninde med op på kontoret, så de kunne få besked. Skolelederen begav sig straks ned i klassen. Hun var noget forundret over at erfare, at alle bare arbejdede, og det viste sig at være tilstrækkeligt, at parallelklassens lærer var opmærksom på, at klassen arbejdede selvstændigt videre resten af timen.

Det betyder selvfølgelig ikke, at vi skal afskaffe vikarer. Men det siger noget om, hvor selvkørende elever du kan få, når du lærer dem indre styring.

Ro, renlighed og regelmæssighed

Er du nogensinde trådt ind på en arbejdsplads uden for skolens mure, hvor du et øjeblik har drømt dig hen til de pæne skriveborde, flotte billeder på væggen, blomster, rene omgivelser og lyden af ro? Selv med 28 elever i klassen kan det blive din hverdag.

Ved at indrette klasselokalet anderledes bliver der grobund for både læring og trivsel. Det handler også om dit arbejdsmiljø. Når vi indretter os i rolige og rene omgivelser uden papirer på gulvet eller billeder, der hænger skævt på væggen, sker der noget positivt med hele klassen. Der opstår en anden respekt. Og når vi lister og hvisker i stedet for at løbe og larme, ændrer det også meget. Det handler om ro på flere planer – både i hovedet og omkring os. Ro til at lære. Og ro til at lade læringen falde på plads.

Undersøgelser viser, at vi lærere bruger mere end halvdelen af vores undervisningstid på at skælde ud og skabe ro. Tænk, hvis vi brugte den tid på undervisning og læring.

Størst læringseffekt

Eleverne bliver dygtige af at arbejde. Og jo mere eleverne laver, jo mere lærer de. Det er dem, som arbejder, som får udbyttet. Derfor har det stor effekt, når vi flytter opgaver og aktiviteter fra fælles klasseundervisning til opgaver på Ugeskemaet. En sidegevinst for dig er, at det slet ikke kræver lige så meget af din energi at være lærer på den måde. Med indførelsen af Ugeskemaet vil din lærerrolle ændre sig. Du går fra at have din primære rolle som faglig formidler til at være læringsleder, coach og fagkonsulent, og hverdagen kommer til at handle om tillid fremfor kontrol.

Når eleverne arbejder med Ugeskema, får du tid til at give eleven feedback på sit arbejde undervejs i processen, så du sikrer, at han laver det rigtigt. Og du undgår at bruge en masse af din kostbare forberedelsestid på at sidde og rette opgaver, når eleverne har lavet det hele – og måske ovenikøbet har lavet det forkert.

Feedback har stor betydning for elevernes læring, men det er tankevækkende, at der er endnu større udbytte for eleverne, når jeg som lærer reflekterer over min egen praksis. Endnu mere tankevækkende er det, at når eleverne lærer at reflektere over deres egen læring, kommer læringseffekten helt i top. Med Ugeskema-Revolutionen er det en naturlig og integreret del af undervisningen at komme alle elementerne igennem hver uge, uden at det kræver en særlig indsats af dig.

Så dygtige bliver de

Igen og igen hører jeg, hvordan eleverne laver langt mere, end deres lærere nogensinde har oplevet før. To lærere fortalte, hvordan deres klasser i løbet af tre måneder havde et forspring på en måned i forhold til den tredje klasse på årgangen. Eneste forskel: De var begyndt at arbejde med Ugeskema.

Ofte har jeg sagt til mine klasser: "Det her er egentlig noget, I først skal lære om to-tre år, men vi gør det nu, fordi I er så dygtige." Og så klør alle på. Når vi får udfordret de dygtigste, trækker det automatisk de næste med, og du får frigivet tiden til at få løftet de elever, som har faglige udfordringer. Det betyder, at hele klassens faglige niveau stiger.

Allerede i løbet af 1. klasse oplever jeg, at to tredjedele af eleverne kan læse 'Gummi-Tarzan' i et højt tempo og på et sikkert niveau, og med de basale færdigheder på

plads går det hurtigt. Når vi samtidig arbejder med hele det personlige og sociale aspekt, får vi ryddet de små sten af vejen, og så er der fri adgang til læringsmotorvejen, hvor alle elever bliver så dygtige, de kan.

Køb
bogen
her

